

UDC 331

**“O‘ZBEKISTON SANOAT KLASTERLARIDA MOLIYAVIY
MEXANIZMLAR VA INNOVATSIYALAR:
RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISH YO‘LLARI”**

Tojialiyev Sherdorbek Elmurod o‘g‘li

Namangan Davlat Texnika Universiteti,

Korporativ boshqaruv yo‘nalishi bakalavr talabasi

E-mail: tajialiyevsherdor@gmail.com

Telefon raqam: +998 93 565-20-24

Annotatsiya. *Ushbu maqolada O‘zbekiston sanoat klasterlarida moliyaviy mexanizmlar va innovatsiyalarni rivojlantirish orqali raqobatbardoshlikni oshirish yo‘llari tahlil qilinadi. Maqola sanoat ishlab chiqarishining hududiy taqsimoti, klasterlar faoliyatining iqtisodiy samaradorligi, investitsiyalar va innovatsion texnologiyalarni joriy etishning ahamiyatini yoritadi. Shuningdek, mavjud muammolar va ularni hal etish bo‘yicha amaliy tavsiyalar berilgan. Tadqiqot natijalari sanoat sohasi mutaxassislari, iqtisodchilar, siyosatshunoslar va davlat boshqaruvi organlari uchun foydali bo‘lib, mamlakat iqtisodiy barqarorligi va global raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan strategiyalarni shakllantirishda qo‘llanilishi mumkin.*

Kalit so‘zlar: *Sanoat klasterlari, moliyaviy mexanizmlar, innovatsiyalar, raqobatbardoshlik, investitsiyalar, ishlab chiqarish samaradorligi, iqtisodiy rivojlanish, O‘zbekiston iqtisodiyoti, hududiy sanoat, texnologik yangilanish*

UDC 331

**"FINANCIAL MECHANISMS AND INNOVATIONS IN UZBEKISTAN'S
INDUSTRIAL CLUSTERS: WAYS TO ENHANCE COMPETITIVENESS"**

Tojialiyev Sherdorbek Elmurod ogli

Namangan State Technical University,

Corporate Governance Program Bachelor’s Student

E-mail: tajialiyevsherdor@gmail.com

Phone: +998 93 565-20-24

Abstract. *This article analyzes ways to enhance competitiveness through the development of financial mechanisms and innovations in industrial clusters of Uzbekistan. It highlights the regional distribution of industrial production, the economic efficiency of cluster activities, the importance of investments, and the implementation of innovative technologies. The article also addresses existing challenges and provides practical recommendations for their resolution. The research findings are valuable for industry specialists, economists, political scientists, and government authorities, and can be used to develop strategies aimed at increasing the country’s economic stability and global competitiveness.*

Keywords: *Industrial clusters, financial mechanisms, innovations, competitiveness, investments, production efficiency, economic development, Uzbekistan’s economy, regional industry, technological advancement*

KIRISH

Mashhur iqtisodchi Piter Druker ta’kidlaganidek, “*Innovatsiyalar va samarali moliyaviy boshqaruv iqtisodiy rivojlanishning asosiy drayverlari hisoblanadi*”. O‘zbekiston sanoatining raqobatbardoshligini oshirishda sanoat klasterlari muhim o‘rin tutadi. Prezident Shavkat Mirziyoyevning 2025-yil 24-fevraldagi PF-27-sonli farmoni sanoat klasterlarini moliyaviy va innovatsion jihatdan rivojlantirishga qaratilgan kompleks chora-tadbirlarni belgilaydi. So‘nggi yillarda mamlakat sanoatida barqaror o‘shish kuzatilmoqda: 2025-yilning birinchi choragida sanoat ishlab chiqarish hajmi 4,3% ga o‘tdi, bu esa klasterlar samaradorligining oshayotganidan dalolat beradi.

Ushbu maqolada sanoat klasterlarida moliyaviy mexanizmlar va innovatsiyalarni rivojlantirish, mavjud muammolar va ularni hal etish yo‘llari tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari sanoat sohasi mutaxassislari, iqtisodchilar, siyosatshunoslar va investorlarga mo‘ljallangan.

Asosiy qism:

Ko‘rsatkichlar	Qiymat	Izohlar / Manbalar
Sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi (2025-yanvar)	55,8 trillion so‘m	2024-yil yanvar oyiga nisbatan 4,3% o‘shish (Statistika agentligi, 2025)
Eng yirik sanoat ishlab chiqarish hududlari:		Sanoat ishlab chiqarish hajmidagi ulushi
- Navoiy viloyati	23,3%	
- Toshkent shahri	18,2%	
- Toshkent viloyati	14,8%	
- Andijon viloyati	6,0%	

- Farg‘ona viloyati	4,8%	
Sanoat zonalari soni (2024)	766 ta	
Sanoat zonalarida ishlab chiqarilgan mahsulot hajmi (2024)	53,4 trillion so‘m	
Sanoat zonalarining eksport hajmi (2024)	972 million dollar	
Paxta-to‘qimachilik klasterlari soni (2019-2021)	75 tadan 122 taga	Tez rivojlanayotgan soha (inlibrary.uz , 2025)
Sanoat mahsulotlari o‘shish sur‘ati (2025)		
- Kompyuter va elektronika mahsulotlari	107,7%	MHTI, 2025
- Elektr jihozlari	114,5%	
- Transport uskunalari	142,7%	
- Oziq-ovqat sanoati	112,7%	
- To‘qimachilik mahsulotlari	103,6%	
- Mebel ishlab chiqarish	116,7%	

Ushbu jadval O‘zbekiston sanoatining hududiy va tarmoqlar bo‘yicha rivojlanish ko‘rsatkichlarini aniq aks ettiradi va mamlakat sanoat siyosatini shakllantirishda asosiy ma‘lumotlarni taqdim etadi.

2. Moliyaviy mexanizmlar va innovatsiyalar

Prezidentning PF-27-sonli farmoni sanoat klasterlarining moliyaviy samaradorligini monitoring qilishni tartibga soladi va investitsiyalarni samarali taqsimlashni nazorat qiladi. 2025-yilda sanoat klasterlariga 500 million AQSh dollari miqdorida investitsiya yo‘naltirilishi rejalashtirilgan (Investitsiya va savdo vazirligi, 2025)“. Davlat tomonidan subsidiya, soliq imtiyozlari va imtiyozli kreditlar orqali moliyaviy qo‘llab-quvvatlash tizimi shakllantirilmoqda. Innovatsiyalarni joriy etish uchun moliyaviy resurslar yuqori texnologiyalarni sotib olish va ishlab chiqarishni avtomatlashtirishda qo‘llanilmoqda. Raqamli transformatsiya va avtomatlashtirish jarayonlari klasterlarning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qilmoqda“.

3. Statistika ko‘rsatkichlar

Ko‘rsatkichlar	2023	2024	2025 (prognoz)	Manba
Sanoat ishlab chiqarish o‘shish sur‘ati, %	5,2	5,8	6,1	Milliy statistika ²
Klasterlar ishlab chiqarish hajmi, mlrd so‘m	120	160	210	Investitsiya vazirligi ²
Klasterlarga yo‘naltirilgan investitsiyalar, mln USD	300	400	500	Prezident farmoni ²
Eksport hajmi, mln USD	180	220	270	Milliy statistika ²
Innovatsion mahsulotlar ulushi, %	12	15	18	Ilmiy maqolalar ²

4. Mavjud muammolar va yechimlar

- Moliyaviy qo‘llab-quvvatlash tizimining ayrim sohalarda yetarli emasligi va moliyaviy resurslarning cheklanganligi².
- Innovatsiyalarni joriy etishda malakali kadrlar va zamonaviy infratuzilma yetishmasligi².
- Eksport salohiyatini kengaytirishda logistika va xalqaro bozorlar bilan integratsiya muammolari².
- Klasterlarning samaradorligini baholash uchun yagona monitoring tizimining yo‘qligi².
- Yechim sifatida moliyaviy qo‘llab-quvvatlashni kengaytirish, innovatsion loyihalarni moliyalashtirish uchun maxsus fondlar tashkil etish, ta‘lim va sanoat o‘rtasida integratsiyani kuchaytirish, raqamli texnologiyalarni joriy etish, logistika tizimini modernizatsiya qilish va monitoring tizimini yaratish tavsiya etiladi.

Xulosa

O‘zbekiston sanoat klasterlarida moliyaviy mexanizmlar va innovatsiyalarni rivojlantirish raqobatbardoshlikni oshirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlash va investitsiyalarni jalb qilish orqali klasterlar ishlab chiqarish hajmini oshirib, eksport salohiyatini kuchaytirmoqda. Biroq, samaradorlikni oshirish uchun moliyaviy resurslar, malakali kadrlar, zamonaviy infratuzilma va monitoring tizimini takomillashtirish zarur. Ushbu chora-tadbirlar O‘zbekiston sanoatining barqaror rivojlanishi va global raqobatbardoshligini ta‘minlashga xizmat qiladi. Maqola sanoat sohasidagi

mutaxassislar, iqtisodchilar, siyosatshunoslar va investorlar uchun amaliy qo‘llanma bo‘lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Invexi.org, “O‘zbekiston sanoat ishlab chiqarishining o‘shishi – 2025-yil yanvar”, 2025.
2. Lex.uz, PF-27-sonli farmon, 2025.
3. Stat.uz, O‘zbekiston sanoat ishlab chiqarishi, 2025.
4. Index Copernicus, “Statistik tahlil va kelgusi prognozlar”, 2023.
5. Inlibrary.uz, “Sanoat sohasida klasterlarning o‘rni”, 2025.
6. Samstat.uz, “Sanoat ishlab chiqarishi bo‘yicha ma’lumotlar”, 2025.
7. Inlibrary.uz, “Hududlarda sanoat salohiyatini oshirishda klasterlarning roli”, 2025.
8. Uza.uz, “O‘zbekiston sanoati: o‘shish sur‘ati va iqtisodiy muvozanat”, 2025.
9. Innovation.gov.uz, “Sanoat klasterlari va innovatsiyalar”, 2025.
10. Lex.uz, “2025-yil uchun Statistika dasturi”, 2025.